

Альона ФАРИНА, Ірина КОВАЛЬЧУК,
Галина ЄРКО, Олег КАЗМІРЧУК,
Ольга ГАЛАН, Олександр КУРЧАБА

Педагогічний коучинг як засіб інтенсифікації освітнього процесу в Україні

Постановка проблеми. Прямування України до європейського освітнього простору передбачає забезпечення високої якості підготовки фахівців у закладах вищої освіти, зокрема посилення практичної підготовки студентів з урахуванням потреб сектору виробництва або ж підприємництва. У цій ділянці маємо визнати, що в педагогічній системі вищої освіти спостерігається суперечність між стрімкими соціально-економічними змінами у сфері практичної діяльності, з одного боку, та відставанням змісту й методів підготовки фахівців, з другого. Іншими словами, традиційна усталена освіта дещо відірвана від реальності.

© Альона ФАРИНА, Ірина КОВАЛЬЧУК,
Галина ЄРКО, Олег КАЗМІРЧУК,
Ольга ГАЛАН, Олександр КУРЧАБА,
2019

Під сучасну пору все більше механічної роботи передається машинам, все більше процесів автоматизовані. Креативність же поки що не властива штучному інтелекту, а значить ухвалення важливих рішень і реагування на швидку зміну ситуації залишаються за людиною, й допомогти вибрати кращий варіант може саме творчий підхід до справи. Це одна з визнаних світовою спільнотою навичок, потрібних людині для успішної самореалізації в наші дні. З-поміж інших – комплексне розв'язання проблеми, критичне мислення, управління людьми, координація дій з іншими, емоційний інтелект, складання суджень і ухвалення рішень, сервіс-орієнтування, взаємодія і ведення перемовин, когнітивна гнучкість.

Риторичним видається запитання, чи спроможна ланка вищої освіти в Україні у нинішньому її стані впоратися з забезпеченням означеного вище переліку. Безперечно, потрібні перетворення. Фахівці наголошують: упровадження відповідних методик і технологій означає принципову зміну характеру управління процесом навчання – від адміністративного до адаптивного. Якщо перше передбачає чітко керовану, регламентовану і контрольовану діяльність його учасників, то друге уможливорює їх певну самостійність у межах освітньої програми, засвоєння здобувачем змісту освіти та виконання конкретних завдань в індивідуально визначеному разом із викладачем темпі, обрання індивідуальної освітньої траєкторії, дозволяє розкрити потенціал, краще самореалізуватися [13, с. 16].

Усе це можливо за умови використання новітніх педагогічних технологій. Такою технологією, яка дає змогу пробудити особистий потенціал студентів, сформувати готовність до самостійної навчально-пізнавальної діяльності, вміння максимально використовувати ресурси для досягнення цілей, здатність без стороннього втручання здійснювати, коригувати та контролювати свою діяльність, вважаємо коучинг. Поняття для традиційної української освіти нове, однак, зважаючи на впевнене входження коучингової справи в обіг, в найближчі роки воно отримає власне стабільне місце в освітньому середовищі України.

Мета статті полягає в комплексному обґрунтуванні актуальності і змісту освітнього коучингу як педагогічної технології у вищій школі України, що вводиться в освітній процес задля його інтенсифікації та формування конкурентоспроможного фахівця.

Завдання статті:

- розкрити зміст поняття «коучинг» та прослідкувати входження коучинг-технології в освітнє середовище України;
- з'ясувати чинники, що зумовлюють потребу у використанні освітнього коучингу в Україні у XXI столітті;
- висвітлити специфіку співпраці студента з коучем, виокремити обов'язки і можливості сторін у такій співпраці;
- окреслити принципи якісного педагогічного коучингу, навести приклади методів роботи зі студентами;
- підсумувати роль коучингу в особистісному розвитку студента та місце коуч-технології у формальній освіті України.

Стан дослідження. Освітній коучинг є недостатньо вивченою проблемою, однак надзвичайно актуальною з огляду на сучасні соціальні та освітні потреби як за кордоном, так і в Україні. У світі більше практикують коучинг як форму індивідуального консультування і саме на цьому переважно акцентують увагу такі автори, як Т. Голві, С. Дуглас, У. Морлей, М. Дауні, Р. Ділтс та інші.

В Україні тема освітнього коучингу в науковому світі представлена деякими доробками, хоча й розрізненими проблемно. Так, С. Романова та О. Рудницьких розглядають початкові можливості впровадження в український освітній процес педагогічного спілкування в стилі «коучинг». М. Коновальчук називає коучинг потрібною технологією надання освітніх послуг у педагогічних закладах вищої освіти та однією із заporук існування та конкурентоспроможності подібних закладів. С. Шевчук та О. Шевчук аналізують коучинг як метод навчання у контексті реформування вищої освіти України. О. Єфімова, С. Жицька та Г. Поберезька означають коучинг невід'ємною складовою особистісно-орієнтованого навчання. Л. Хоменко-Семенова акцентує увагу на особистісному зростанні студента в роботі з коучем-педагогом. Н. Горук розглядає коучинг як ефективну технологію формування самоосвітньої компетентності студента.

Л. Рябовол, В. Гриценко та О. Сокурєнко звертаються до питання методичного супроводу у викладанні юридичних дисциплін в контексті коучингу. Ю. Сурмяк та Л. Кудрик відшукують найбільш ефективні сторони коучингу у підготовці фахівців-психологів. О. Проценко окреслює значимість педагогічного коучингу у навчанні студентів закладів професійно-технічної освіти. Твердження про те, що освітній коучинг слід розпочинати з рівня закладів загальної середньої освіти і поступально переносити досвід у вищу школу на прикладах дово-

дить О. Степикіна. Коучинг як інструмент управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти описаний Т. Боровою, котра запропонувала концепцію й сформулювала методологічні підходи та принципи використання коучингу у вищій школі. Важливо, що проблема коучингу актуалізується на наукових зібраннях всеукраїнського рівня, а саме – коучинг як технологію особистісного і професійного розвитку майбутніх педагогів – предметно обговорювали на IV Всеукраїнському педагогічному конгресі у Львові 2014 року.

Не применшуючи значення наукового доробку наведених вище авторів, треба констатувати, що впровадження коучингу в системі вищої освіти України є питанням, вивченим поки що недостатньо. У зв'язку з цим виникає потреба комплексного обґрунтування актуальності та специфіки технологій освітнього коучингу на теренах України.

Виклад основних результатів дослідження. Пошуки підходів до удосконалення організації навчання у закладах вищої освіти зумовлюються потребами та особливостями суспільно-економічного розвитку не лише в країні, а й у контексті світової спільноти. Упродовж століть в освітній діяльності суспільство задовольняв екстенсивний, пов'язаний з кількісним (а не якісним) збільшенням, розширенням підхід до організації навчання. За таких умов складно забезпечити належний рівень інтелектуального розвитку особистості, підготувати її до самостійної пізнавальної діяльності впродовж життя.

Розвиток науки, інформатизація, актуалізація проблеми продукування інтелектуального багатства суспільства привели до необхідності інтенсифікації освітнього процесу. Інтенсифікація передбачає досягнення у навчанні бажаних результатів за рахунок якісних чинників, тобто за рахунок розумових можливостей особистості. Тому збільшення ефективності використання потенційних здатностей мозку студентів і викладачів – це найперша умова. Досягти цього допоможуть новітні педагогічні технології, зокрема коучинг.

Термін «коучинг» дедалі частіше зустрічаємо у педагогічній літературі крайніх років, адже він впевнено перекочував з комерційних тренінгових програм в освітній простір. Як вважає С. Романова, це зумовлено насамперед необхідністю адаптації вищої освіти до потреб її споживачів, намаганням зробити освіту привабливою, гнучкою та доступною, забезпечуючи комфортні умови для професійного становлення і розвитку кожної особистості [11].

Звертаючись до етимології поняття, з'ясуємо, що слово «коуч» походить від назви угорського містечка Коч на шляху від Відня до Будапешту. У XV ст. тут виготовляли вози, карети та екіпажі. Одна із найкращих карет, яка була створена майстрами цього міста, що була розрахована на чотири особи, отримала назву «кочи зекер», що в перекладі означало «карета з Коч». І вже в XVI та XVII ст. аналог даної карети стали виготовляти по всій Європі. У багатьох країнах її називали по-різному: у Австрії – «котче», у Франції – «коше», у Італії – «кочіо», у Англії – «коуч». Внаслідок цього слово «коуч» стало означати засіб пересування, що доставляє людей із пункту А в пункт Б. У цьому відображається глибока сутність даного слова, це «те, що швидко доставляє до мети та допомагає рухатися на шляху до цієї мети». Слушно зауважив Р. Ділтс: «Сутність коучингу полягає у тому, щоб запропонувати «засіб пересування», що дозволяє особі або групі осіб перейти з поточного стану в будь-який бажаний стан, використовуючи найкоротший шлях. В цій подорожі треба визначити основні наявні ресурси, а також виявити та нейтралізувати можливі перешкоди» [20].

У XIX ст. «коучами» англійські студенти називали приватних педагогів, які допомагали добре підготуватися їм до екзаменів. Наприкінці XIX – початку XX ст. це слово ввійшло у спортивну лексику як назва професії, яка допомагає спортсмену використати усі внутрішні ресурси для перемоги у змаганнях. У 50-х рр. XX ст. це поняття почали використовувати з усім, що пов'язано з консультуванням. З 80-х рр. XX ст. коучинг офіційно впроваджений у бізнесі, а як окрема професія – остаточно у 90-х рр. XX ст. Основоположником коучингового підходу вважається Т. Голві – викладач Гарвардського університету і тренер з тенісу. Він видав книгу «Внутрішня гра в теніс» (1974 р.), яка стала міжнародним бестселером [8, с. 10]. Слово «внутрішній» автор використовував для опису внутрішнього стану гравців, оскільки, користуючись виразом Т. Голві, «опонент всередині нас важчий, ніж супротивник в реальній грі». Автор розробив революційну методику навчання грі в теніс, коли гравець знаходить власний, кращий шлях розвитку здібностей для досягнення результату. Тому сучасна версія коучингу прийшла до нас зі спорту, згодом бізнесу, відрізняючись від традиційних методів навчання усвідомленням, довірою та вибором. Це методика розкриття потенціалу особистості для максимізації власної продуктивності; він більше допомагає навчатися, ніж вчить [3].

Заради історичної справедливості мусимо згадати й те, що коучинговий підхід насправді застосовувався і раніше філософом Сократом, коли той навчав стародавніх греків, як поліпшити власне життя. Насамперед за допомогою питань він діагностував інтелектуальний потенціал своїх учнів і підштовхував до роздумів про буття, а потім у відповідний спосіб за допомогою заданих питань сприяв тому, щоб вони самостійно приходили до думки, як вчинити в тій чи іншій ситуації. Готових рішень Сократ не давав, лише наштовхував питаннями на самостійне знаходження відповідей на життєві виклики.

На разі можемо означити кілька обставин, що зумовлюють потребу і можливості у впровадженні коучингу в освіті України.

Перш за все, варто визнати, що в Україні проблема надання якісних освітніх послуг у вищій школі сьогодні стоїть вкрай гостро. Вона пов'язана з необхідністю відходу від пострадянської свідомості (навіть попри майже 28 років незалежності), розвитку активних громадян з європейськими цінностями, бажанням самим здійснювати освітні перетворення засобами нових технологій, інтеграції науки, освіти, громадської діяльності. Освітні послуги, як суспільний товар, мають свою споживчу вартість, яка може бути виражена якістю, глибиною та характером наданих знань. С. Багдік'ян характеризує освітні послуги як цілеспрямований систематичний процес передачі та отримання знань, інформації, вмінь і навичок та результат інтелектуального, культурного, духовного, соціально-економічного розвитку суспільства та держави [1].

Солідаризуємось із думкою М. Коновальчук, яка полягає в тому, що за складної економічної ситуації в країні залишаться тільки ті заклади вищої освіти, які переорієнтуються на науково-інноваційну діяльність і зможуть добре заробляти, виконуючи науково-дослідні розробки, а також застосовувати інноваційні, компетентісно та особистісно орієнтовані технології в освітньому процесі. З розвитком ринку освітніх послуг відбувається усвідомлення необхідності використання маркетингу в управлінській та науково-інноваційній діяльності освітніх закладів, здійснення навчального коучинг-процесу [7].

Інша обставина. Болонський процес, до якого Україна приєдналася 2005 р., визначив важливі принципи розвитку європейської вищої освіти у XXI столітті, один із яких — переорієнтація на особистість студента як активного суб'єкта освітнього процесу, перехід від

викладання до учіння, самокерованого навчання. Це зумовлює переосмислення парадигми освіти, пошук нових механізмів надання знань і забезпечення їх якості. Водночас, постає проблема відповідності зовнішнього забезпечення якості навчання внутрішнім процесам студента, актуалізації навчальної мотивації, пізнанню індивідуальних особливостей і розкриттю його творчого потенціалу. Забезпечити внутрішню мотивацію студента до опанування професійними компетентностями покликаний саме коучинг [9, с. 100].

Крім того, на хвилі інтеграції у України в освітнє середовище Європи маємо враховувати розвиток концепції «Освіта 3.0», в якій створюються принципово нові можливості для впровадження коучингових технік. Сутність «Освіти 3.0» полягає в поєднанні інформаційних мобільних технологій, соціального програмного забезпечення та можливостей створення освітнього середовища на основі веб-сервісів. Концепція «Освіта 3.0» ґрунтується на принципах суб'єктності, надмірності та співробітництва. Принцип суб'єктності передбачає, що освітня діяльність здійснюється не тільки за навчальними програмами, укладеними у відриві від студента. Зміст освіти в такому разі формується також і студентами. Принцип надмірності полягає в насиченні освітнього простору носіями знання – наявність різноманітної літератури (а не тільки підручників), можливість роботи з експертами (зовсім не обов'язково професійними педагогами), із телекомунікаційними мережами (Інтернет, локальні електронні ресурси), організація предметно-практичної діяльності (робота з лабораторним устаткуванням, артефактами культури, реальна продуктивна діяльність). Принцип співробітництва передбачає реальну рівноправність учасників освітнього процесу – студентів і викладачів з приміткою «викладачів-лідерів, коучів» [19, с. 63].

Чи дозволяє українське законодавство в сфері освіти самочинне впровадження новітніх педагогічних технологій у закладах вищої освіти? У Законі України «Про вищу освіту» в статті 1 «Основні терміни та їх визначення» першим подано визначення поняття автономії закладу вищої освіти, яка трактується як самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах,

встановлених цим Законом. Там само визначено й академічну свободу як самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості [6].

Визначальними у розрізі проблематики статті вважаємо слова «на принципах свободи слова і творчості» і розуміємо це так, що основою автономії закладу вищої освіти є забезпечення умов для дотримання свободи слова й сприяння творчій діяльності учасників освітнього процесу. Оптимальний шлях дотримання цих принципів – запровадження особистісно орієнтованого підходу в організації навчання з його ідеями гуманізації та індивідуалізації. У пошуках раціональних засобів втілення цих положень педагогічна технологія «коучинг» видається затребуваною.

Оскільки коучинг з'явився та набув найбільшого розвитку на межі тренерства, управлінського консультування та психології, у системі української освіти немає єдиного підходу до розуміння цього феномену. Схиляємося до узагальненого лаконічного визначення О. Проценко, згідно з яким коучинг є механізмом, який дає особистості змогу розвиватися і досягати певних результатів у житті [10, с. 332].

Який же зв'язок, на перший погляд, між поняттям з управлінсько-маркетингової сфери з освітою? Справа в тому, що перехід до ринкових відносин зачепив одну з найконсервативніших систем – освітню. У педагогіці з'явилися терміни, звичні для економічної сфери – індикативне управління, індикативне планування, педагогічний аудит. Педагоги-практики переконуються в тому, що економічні методи здатні збагатити й удосконалити педагогічні технології. Одним із методів став коучинг.

Коучинг має всі ознаки педагогічної технології, оскільки є моделлю спільної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу із забезпеченням комфортних умов для студентів і викладача. Він може органічно увійти до структури різноманітних форм організації навчальних занять, а також реалізації інших видів взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в системі вищої освіти [16, с. 188].

Коучинг освіти – це інструмент підвищення ефективності взаємодії в системі освіти в цілому, у всіх напрямках: педагог-студент, педагог-адміністрація, педагог-педагог (мотиваційний чинник при цьому – повага, значимість кожного, ріст і розвиток). Наприклад,

у відносинах викладача зі студентами завданням педагога стає організація процесу самостійного пошуку студентом оптимальних рішень і відповідей на питання, що їх цікавлять [8, с. 28].

Основною засадою коучингу є тверда впевненість у тому, що практично всі люди володіють набагато більшими внутрішніми здібностями, ніж ті, що вони виявляють у своєму повсякденному житті. Коуч вірить, що всередині людини є відповіді на питання, що її хвилюють.

Дослідники вказують на те, що застосування коучингових технік у навчанні значно залежить від рівня підготовленості студента. Одна справа, коли викладач працює з першокурсником, якому потрібна певна адаптація до освітнього процесу у закладі вищої освіти, інша – коучинг здібного старшокурсника, що має час і мотивацію для вдосконалення власної компетентності й розвитку. Така ж залежність існує й під час вибору стилю коучингу: від директивного до вільного стилю, що передбачає більшу самостійність студента [19, с. 64].

У цьому контексті Т. Степикіна пропонує розпочинати коучинг зі шкільної освіти. Перший крок, в якому учням може допомогти коуч, – усвідомити їхню особисту потребу в навчанні – учень не повинен мати ілюзії стосовно того, що його навчання та досягнення цілей (наприклад, успішне закінчення школи й підготовка до вступу до закладу вищої освіти) – це справа школи та учителя. Дійсно, у підлітковому віці ставлення школярів до навчальної діяльності проходить через серйозні зміни. Насамперед, знижується їхня навчально-пізнавальна мотивація. Набуття знань вже не підтримується безпосереднім інтересом підлітків до навчання, як це було в початковій школі. Щоб школяр ставився до навчання більш свідомо, знання, яке він отримує в школі, має набути для нього особистий сенс. Але зазвичай цього не відбувається. Навчання для багатьох школярів, навіть старших і випускних класів, не видається особисто значущою метою, а нудним обов'язком, від якого хочеться позбавитись якомога скоріше. Тому часто вони ставляться до навчальної діяльності формально, не прагнуть до високих результатів, не реалізують свій потенціал. Допомогти підліткам стати активними, свідомими учнями, ставитись до навчальної діяльності як до особисто значущої може коучинг [15, с. 86–87].

Глибинно працюючи з коучингом, слід розуміти його відмінність від наставництва, що часто плутають. Наставництво – більш широка форма діяльності, ніж коучинг. Наставник обіймає вищу посаду,

ніж опікувана ним людина, тому він може слугувати моделлю, орієнтиром. Наставник – це людина, котра володіє досвідом, готова поділитися своїми знаннями з менш досвідченими людьми в атмосфері взаємної довіри. Він, як і коуч, допомагає студенту або учню розкрити свої можливості і як власне наставник забезпечує йому емоційну підтримку [15, с. 88]. Однак присутня й різниця: ті, хто навчаються з допомогою коуча, повинні, насамперед, оволодіти навичкою самостійно направляти та коригувати своє навчання, натомість наставництво передбачає більшу орієнтацію відразу на кар'єрне зростання [12, с. 174]. Відмінною рисою коучингу є те, що він не спирається на знання, досвід, мудрість чи передбачення ймовірного наставника, а, головним чином, спирається на здатність людини вчитися самому і творчо діяти [7]. Цю позицію підтримує і Г. Поберезська, зазначаючи, що на відміну від менторства (викладач оцінює, конструктивно критикує, студент виконує) чи наставництва (студент діє за його прикладом), коучинг, перш за все, передбачає партнерство та відповідальність за результати цієї діяльності, що ґрунтується здебільшого не на багажі коуча, а на здатності особистості самостійно вирішувати питання [9, с. 104].

Отож, з'ясовано, що коучинг – це взаємостосунки між викладачем і студентами, коли викладач ефективно організовує процес пошуку студентами кращих відповідей на питання, що їх цікавлять, іншими словами – коуч допомагає студентам розвиватися, закріплювати нові навички і досягати високих результатів у своїй майбутній професії. Однак не в кожному випадку це спрацює, адже коучинг як особливий стиль взаємодії базується на деяких загальноновизнаних умовах, зокрема:

- люди здатні змінюватися лише в тих випадках, коли самі захочуть цього і готові до цього;
- наші переконання щодо власних можливостей напряму пов'язані з нашими досягненнями;
- те, як ми визначаємо успіх, здійснює прямий вплив на наші досягнення;
- ми обмежуємо наш потенціал рамками наших переконань (наприклад, передбачаючи, що певні речі неможливі через зовнішні або ситуаційні бар'єри);
- люди вчаться лише тоді, коли дійсно залучені в процес;
- ми можемо вчитися за допомогою всього, що ми робимо, проте навчання відбувається лише тоді, коли ми мислимо і

будуємо плани на майбутнє;

- аби допомагати іншим, ми повинні безперервно прогресувати самі [11, с. 84].
- наведених двосторонніх вимог, існують й запоруки ефективності коучингу зі сторони студента, а саме:
- студент розуміє, що існує різниця між тим, хто він є, і тим, ким хотів би бути;
- студент готовий думати новим, незвичним для нього способом;
- студент готовий слухати і сприймати критику на свою адресу;
- студент готовий до здійснення необхідних змін і діє відповідно;
- студент погоджується з тим, що за результат несе відповідальність лише він сам, а не коуч-викладач [7].

Мусимо наголосити й на тому, що попри досить високу ефективність освітніх технологій у самоосвіті та навчанні в цілому, безперечним залишається той факт, що особиста роль педагога в мотивуванні студентів до навчання вкрай впливова. Окрім особистісних якостей, таких, як харизма, лідерство, авторитетність, сучасний освітянин повинен володіти певними методиками, котрі у будь-якому контексті сприяли б усвідомленому навчанню. Сьогодні, коли зароджується ера коучингу, високопрофесійний педагог-коуч – це людина освічена, з достатнім життєвим досвідом, емоційно компетентна. Її вирізняють здатність до самоорганізації, лідерські якості, вміння мотивувати, вселяючи впевненість та готовність до реалізації планів [15, с. 84, 90].

Коуч – це тренер, здатний виховати переможця. Обов'язок коуча – віднайти найкраще в особистості студента і відштовхуватися від цього. Обов'язок студента – взяти на себе відповідальність за вирішення поставленого завдання і виконати все, про що він домовився з коучем. Коуч сприяє вдосконаленню та ефективному використанню особистісних якостей студентів, про які більшість або не здогадується, або не використовує як основу для подальшого руху вперед. Для цього він мусить мати глибокі знання психології і можливостей людини. Він має володіти вмінням створювати умови, за яких молоді люди будуть здатні усвідомлювати сенс свого існування, свої цінності, своє призначення у житті. Також викладач-коуч повинен уміти працювати з групою таким чином, щоб пов'язувати в єдине ціле всіх, зберігаючи, водночас, індивідуальність кожного. З цією метою він оволодіває знаннями психології, теорії і практики управління, лідерства. Коуч постійно орієнтований на розвиток, лише так він

спонукає до розвитку інших. Він комунікабельний, доступний, користується повагою і довірою, здатний бути у розпорядженні інших, коли це потрібно. Коуч-консультант спрощує навчання, але не вирішує проблем тих, хто навчається [16, с. 193].

Стрижнева концепція коучингу звучить так: при формуванні особистості не можна застосовувати примус, якими би благими цілями його не обґрунтовували. Звідси – принципи, на яких нашаровується коучингова діяльність:

- принцип усвідомлення й відповідальності полягає в тому, що коуч несе відповідальність за процес досягнення результату, а студент – за результат;
- принцип єдності і взаємодії передбачає, що позитивні результати в одній сфері діяльності призводять до досягнень в інших (наприклад, покращення навчальної діяльності сприяє успішнішій соціальній адаптації, інтеграції у колектив);
- принцип партнерства стає основою комунікативного співробітництва, суб'єкт-суб'єктних стосунків, педагогіки життєтворчості;
- принцип ієрархичності розвитку стверджує, що найважливіші проблеми, з якими ми стикаємося, неможливо вирішити на тому ж рівні мислення, на якому ми були, коли їх створювали;
- принцип гнучкості передбачає, що разом із коучем студент розробляє індивідуальну поетапну стратегію особистісного і професійного розвитку.

Загальними принципами коучингової діяльності вважають також економічність та комплексність, підвищення ефективності діяльності та простоту, соціальне партнерство й об'єктивність. Принципами впливу на аудиторію є мотивованість, формування унікального потенціалу, усвідомлення, розподіл відповідальності, цілеспрямованість. Серед принципів, за якими діє коуч, виокремлюють здатність інформувати аудиторію, не нав'язуючи їй власної позиції, комунікативність і самостійність викладача [16, с. 192].

Виокремивши умови, принципи і обов'язки сторін в освітньому коучингу, конкретизуємо зміст і сутність цієї педагогічної технології:

- це системний супровід студента, спрямований на ефективне досягнення важливих для нього цілей в конкретні терміни, в результаті чого у суб'єкта формується гнучкість і адаптивність до змін, здатність швидко і ефективно реагувати в критичних ситуаціях;

- це партнерське комунікативне співробітництво, що допомагає добиватися значних результатів у різних сферах життєдіяльності;
- це безперервний процес розвитку, вдосконалення, розкриття потенціалу особистості для досягнення максимального результату;
- це система взаємодії з коучем, із собою, з навколишнім світом;
- це технологія, що дозволяє переміститися із зони проблеми в зону ефективного рішення;
- це засіб сприяння, допомоги особистості в пошуку її власних рішень в будь-якій складній для неї ситуації;
- це модель взаємодії суб'єктів, завдяки якій коуч-викладач підвищує рівень мотивації і відповідальності, як у себе, так і у студентів: «вчиться сам і вчить інших»;
- це особливе підтримуюче ставлення до студента, згідно з яким він сам досягає своєї мети, реалізуючи власні здібності і можливості;
- це вид підтримки особистості, що ставить завданням професійне і особистісне зростання, підвищення персональної ефективності;
- це спосіб навчання, що складається з кроків: встановлення партнерських взаємостосунків між викладачем і студентами; спільне визначення завдань для досягнення конкретної мети; дослідження поточної ситуації (проблеми); визначення внутрішніх і зовнішніх перешкод на шляху до результату; вироблення і аналіз можливостей для подолання труднощів у вирішенні проблеми; вибір конкретного варіанту дій і складання плану дій; домовленість про те, що конкретно повинно бути зроблено і у які терміни [11, с. 86].

Педагогічний коучинг досить впевнено кристалізується в системі освіти України, більше того, його методи знайшли місце в освітянській практиці ще до найменування їх коучингом. Зокрема, з-поміж апробованих нами наведемо такі:

- метод конкретних ситуацій – заснований на твердженні, що шлях до вдосконалення власних знань можливо прокласти лише через розгляд, вивчення та обговорення конкретних проблемних ситуацій;
- метод емоційного стимулювання – в його основі принцип формування пізнавального інтересу шляхом створення

позитивних емоцій до виду діяльності, підвищення мотивації до освітнього процесу;

- метод дискусії – дієвий для активізації навчання, адже в дискусії народжується істина, а її пошук – це посилена зацікавленість темою;
- метод «зміни перспективу» – дозволяє побачити і вивчити проблему з різних перспектив. Мета – навчити студентів розуміти точку зору іншого, побачити проблему очима іншої людини, подивитися на неї «під іншим кутом», щоб дослідити ґрунтовніше, ширше;
- «мозаїка» – метод розподілу обов'язків у студентській групі, коли розподіл здійснюють самі студенти. Такий вид діяльності змушує студентів самостійно, без допомоги викладача-коуча розподіляти обов'язки в групі та нести за даний розподіл відповідальність;
- метод проектів – виводить діяльність студентів на навчально-науковий рівень, де кожен зі студентів здійснює великий обсяг самостійної роботи та навчається самоконтролю, що сприяє самоосвіті студентів [14, с. 132].

Слід розуміти, що застосування ідей коучингу на практиці означає поступовий перехід від традиційних аудиторних занять до тренінгової та індивідуальної роботи. Педагогічне спілкування в стилі «коучинг» може бути реалізоване в межах сократівської (евристичної) бесіди. Широко також впроваджується робота зі студентським портфоліо. Щодо портфоліо, то це не лише сучасна ефективна форма оцінювання, але і допомога у вирішенні таких важливих педагогічних завдань, що передбачає і коучинг:

- підтримувати високу навчальну мотивацію студентів;
- заохочувати їх активність і самостійність, розширювати можливості навчання і самонавчання;
- розвивати навички рефлексивної і оціночної (самооціночної) діяльності студентів;
- формувати уміння вчитися – ставити цілі, планувати і організовувати власну навчальну діяльність;
- сприяти індивідуалізації (персоналізації) освіти студентів;
- закладати додаткові передумови та можливості для успішної соціалізації.

Педагогічна філософія портфоліо передбачає: зміщення акценту з того, що студент не знає і не вміє, на те, що він знає і вміє з даної

теми, розділу, предмету; інтеграцію кількісних і якісних оцінок; посилення ролі самооцінки, адже основна суть портфоліо – «показати все, на що ти здатний». Запровадження портфоліо підвищує навчальну активність студентів, рівень усвідомлення ними своїх цілей і можливостей, що дозволяє зробити вибір подальшого напрямку і форми навчання студентів правильними і відповідальними [11, с. 87].

Технологію коучингу у вищій школі можна застосовувати у процесі викладання різних дисциплін на практично-семінарських заняттях, для виконання науково-дослідних завдань, курсових і дипломних робіт з метою стимулювання самостійного пізнавального пошуку, прийняття рішень, розвитку незалежності, відповідальності, впевненості у власних можливостях. Здобувши уміння і досвід вирішення проблем у навчальних ситуаціях, студенти набувають компетенцій, які зможуть застосовувати в інших життєвих ситуаціях з метою саморозвитку і самореалізації. Проявом самоосвітньої компетенції випускника закладу вищої освіти є такі особистісні якості як наполегливість, відповідальність, цілеспрямованість, ініціативність, самостійність, самоорганізація, креативність, здатність до рефлексії та інші, що дозволить йому в майбутньому стати успішним конкурентоспроможним спеціалістом-професіоналом [4, с. 104].

За навіть не наскрізного аналізу коучинг-технології в освіті стає зрозуміло, що викладач мотивує студентів, налаштовує на учіння, організовує на самостійне вирішення завдань і досягнення результату насамперед за допомогою чітких, логічно побудованих питань, спрямованих на актуалізацію внутрішніх ресурсів. Тому педагогам, котрі мріють користуватися коуч-методом в освіті, слід розпочати з найпростішого – формулювати відкриті запитання. Це основний інструмент коуча, подавати їх можна на заняттях різних видів у закладах вищої освіти, однак слід пам'ятати, що якість процесу і результат навіть на рівні запитань вимагає відповідної організаційно-методичної підготовки та витрат часу.

Говорячи про здобувачів вищої освіти та особливості роботи з ними, важливо вже на першому етапі мотивації та визначення мети націлити студентів на бачення майбутнього успішного результату – чи то після вивчення теми, кредитного модуля, навчальної дисципліни, чи перед написанням курсового чи дипломного проекту. Знову-таки, потрібно звернутися до студентів із запитаннями типу:

- опишіть привабливий для Вас образ фахівця галузі;
- яким бачите себе наприкінці виконаної роботи?

- яким бачать Вас навколишні (студенти, викладачі)?
- у такій ситуації наскільки Ви будете задоволені собою?

Так викладач допомагає кожному студенту усвідомити власні цілі — важливі, конкретні, чітко визначені в часі. Згодом слід обговорити різні шляхи їх досягнення, приміром:

- якої мети прагнете досягти після вивчення теми (модуля)?
- чому ця мета важлива для Вас? Які її переваги для Вас?
- наскільки від кожного з Вас залежить досягнення мети?
- як дізнаєтеся, що досягли її?
- що потрібно зробити для її досягнення?
- які потрібні ресурси? Чи є вони у Вас?
- якщо не досягнете мети, якими можуть бути для Вас наслідки?
- упродовж якого періоду зможете реалізувати мету?
- як це вплине на Ваше життя?
- яким чином результати Вашої роботи можуть поєднуватися з результатами інших?

На другому етапі планування та здійснення ефективних дій доцільно буде поставити такі орієнтовні запитання:

- відповідно до визначеної мети, які дії потрібно виконати на цьому занятті (на цьому тижні тощо)?
- яким буде перший етап (найпростіший, найбільш ефективний)? Наступний і далі?
- яким чином пропонуєте це зробити?
- які способи ще можна використати?
- якби мета була вже досягнута, які були б Ваші наступні дії?

На третьому етапі реалізації плану формуємо покроковий план досягнення, орієнтуючись на ситуацію:

- на якому етапі Ви нині знаходитесь за шкалою від 1-го до 10-ти?
- якщо перейти на один бал вище, що зміниться? А якщо ще на один?

На четвертому завершальному етапі запитання орієнтовно такі:

- як Ви зрозумієте, що досягли мети?
- скільки часу потрібно було для вирішення кожного завдання? Які завдання були взаємопов'язані?
- які перші (найлегші) кроки зробили для досягнення мети?
- що не вдалося зробити? Чому?

Викладач як коуч повинен формувати та підтримувати сприятливі соціально-психологічні умови для спільної діяльності. Відтак

має розвивати власні вміння вербальної й невербальної комунікації для здійснення суб'єктивної взаємодії зі студентами: активне, глибоке слухання, відкриті ефективні запитання, тональність, темп мовлення тощо.

За Г. Поберезською, результатом саме діалогічного спілкування з використанням елементів коучингу має стати набуття студентами цінного досвіду в спільній творчій діяльності, розуміння його значення для освітньо-професійного розвитку та якнайповнішої реалізації власних ресурсів [9, с. 104–105].

Попри низку описаних переваг коучинг-технології, формальне освітнє середовище в Україні повільними кроками переймає її інструментарій, зважаючи на брак часу, який необхідно знайти викладачу для спілкування з кожним студентом. Водночас, впровадження індивідуальної освітньої парадигми на тлі Болонського процесу дає змогу очікувати на активне використання таких прогресивних новітніх технологій у формальній професійній освіті України.

Висновки. Коучинг – це новаторський, поки що незвичний для українців тип педагогічної співпраці, відносин між викладачем і студентами. Це вид індивідуальної підтримки особистості, котра ставить своїм завданням професійне й особистісне зростання, підвищення персональної ефективності. Це також технологія розвитку, що дозволяє переміститися з зони проблеми у зону ефективного рішення. Втілення коучинг-підходу вразі уможливорює підвищення рівня продуктивності освітнього процесу.

Використання освітнього коучингу – необхідна складова формування і подальшого становлення професійної компетентності майбутніх фахівців. Коучинг допомагає розвивати уявлення про себе як суб'єкта професійної діяльності, формувати потребу в особистісному і професійному самовдосконаленні впродовж життя, а це чи не найбільш очікувані складові інтенсифікації освітньої діяльності.

Коучі-педагоги – це явище, яке сповна ілюструє сутність особистісно орієнтованого навчання й виховання, перехід до якого задекларувала освіта України в крайне десятиріччя. Важливо й очікувано, що роль викладача, врешті-решт, більш схожа на ту, що відіграє тренер або консультант, та полягає у тому, щоб направляти студентів, розкриваючи і використовуючи при цьому їхній власний внутрішній потенціал.

Цінно, що технологія коучингу, яку зазвичай розглядають лише як педагогічний супровід або створення оптимальних умов для роз-

криття потенціалу особистості, має неабияке значення і для подальшої свідомої життєдіяльності, оскільки тренує здатність ефективно діяти, навчатися, розвиває навички самоуправління і ефективного менеджменту у власній самореалізації.

Перспективи подальших розвідок полягатимуть у виявленні ефективності теоретичних аспектів запропонованої методики шляхом локального педагогічного експерименту.

References:

1. Багдік'ян С. Освітні послуги: дослідження поняття, класифікація, базові характеристики. Економіка, менеджмент, підприємництво. 2010. № 22 (1). С. 97–100.
2. Борова Т. Теоретичні засади адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу: монографія. Харків: СМІТ, 2011. 381 с.
3. Голви Т. Максимальная самореализация: Работа как внутренняя игра. Пер. с англ. М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. 264 с.
4. Горук Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2015. № 11. С. 99–105.
5. Єфімова О., Жицька С. Коучинг як складова особистісно-орієнтованого навчання у професійній підготовці студентів вищих навчальних закладів. Журнал Науковий огляд. 2017. № 4 (36). С. 103–112.
6. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради. 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Коновальчук М. Коучинг як ефективна технологія надання освітніх послуг у педагогічних ВНЗ. Е-конференції. URL: http://econf.at.ua/publ/konferencija_2016_05_19_20/sekcija_6_socialno_gumanitarni_nauki/kouching_jak_efektina_tekhnologija_nadannja_osvitnikh_poslug_u_pedagogichnikh_vnz/48-1-0-998
8. Нежинська О. Основи коучингу: навчальний посібник. Клів; Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
9. Поберезська Г. Коучинг як педагогічна технологія студентоцентричного навчання у ВНЗ. Педагогіка професійної освіти. 2017. № 4 (58). С. 100–118.
10. Проценко О. Коуч-технології у формуванні життєвої компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 29 (82). С. 330–334.
11. Романова С. Коучинг як нова технологія в професійній освіті. Вісник національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка. Психологія. 2010. Вип. 3. С. 83–86.
12. Рудницьких О. Коучинг як інтерактивна технологія в освіті. Вісник

- Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2014. № 2(8). С. 173–176.
13. Рябовол Л., Гриценко В., Сокурєнко О. Методична система коучинг-навчання юридичних дисциплін у вищій школі. *Science and education*. 2018. Issue 2. S. 16–30.
  14. Симодейко С. Коучинг як інноваційний метод навчання студентів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2011. Вип. 20. С. 131–133.
  15. Степикіна Т. Метод коучингу в системі шкільної освіти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 22 (257). Ч. IV. 2012. С. 84–91.
  16. Сурмяк Ю., Кудрик Л. Педагогічний коучинг у підготовці студентів-психологів. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 187–198.
  17. Хоменко-Семенова Л. Коучинг як ефективна технологія формування успішного студента. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Педагогіка. Психологія. Зб. наук. пр. К.: Вид-во «НАУ-друк». 2015. Вип. 7. С. 137–141.
  18. Чернова Т. Формування коучингової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у ВНЗ. Четвертий український педагогічний конгрес: зб. наук. праць. Львів: Сполом, 2014. С. 166–172.
  19. Шевчук С., Шевчук О. Коучинг як метод навчання студентів у контексті реформування вищої освіти України. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія: Педагогіка. 2016. Т. 269. Вип. 257. С. 62–65.
  20. Dilts R. *Od przewodnika do inspiratora, czyli coaching przez duże «С»*. Warszawa : PINLP, 2006. 444 s.

Transliteration of References:

1. Bahdikian S. *Osvitni posluhy: doslidzhennia poniattia, klasyfikatsiia, bazovi kharakterystyky*. Ekonomika, menedzhment, pidpriemnytstvo. 2010. № 22 (1). S. 97–100.
2. Borova T. *Teoretychni zasady adaptivnoho upravlinnia profesiinym rozvytkom naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv vyshchoho navchalnoho zakladu: monohrafiia*. Kharkiv: SMIT, 2011. 381 s.
3. Hollvy T. *Maksymalnaia samorealizatsiia: Rabota kak vnutrenniaia yhra*. Per. s anhl. M.: Alpyna Byznes Buks, 2007. 264 s.
4. Horuk N. *Kouchynh yak efektyvna tekhnolohiia formuvannia samoosvitnoi kompetentnosti studentiv*. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*. 2015. № 11. S. 99–105.
5. Yefimova O., Zhytska S. *Kouchynh yak skladova osobystisno-oriientovanoho navchannia u profesiinii pidhotovtsi studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv*. *Zhurnal Naukovyi ohliad*. 2017. № 4 (36). S. 103–112.
6. *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»*. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2014. № 37–38.

- St. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Konovalchuk M. Kouchynh yak efektyvna tekhnolohiia nadannia osvityvnykh posluh u pedahohichnykh VNZ. E-konferentsii. URL: http://econf.at.ua/publ/konferencija_2016_05_19_20/sekcija_6_socialno_gumanitarni_nauki/kouching_jak_efektiva_tekhnologija_nadannja_osvityvnykh_poslug_u_pedagogichnykh_vnz/48-1-0-998
  8. Nezhyńska O. Osnovy kouchynhu: navchalnyi posibnyk. Kyiv; Kharkiv: TOV «DISA PLUŠ», 2017. 220 s.
  9. Poberezska H. Kouchynh yak pedahohichna tekhnolohiia studentotsentrychnoho navchannia u VNZ. Pedahohika profesiinoi osvity. 2017. № 4 (58). S. 100–118.
  10. Protsenko O. Kouch-tekhnolohii u formuvanni zhyttievoi kompetentnosti uchniv profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. 2013. Vyp. 29 (82). S. 330–334.
  11. Romanova S. Kouchynh yak nova tekhnolohiia v profesiinii osviti. Visnyk natsionalnogo aviatsiinoho universytetu. Serii: Pedahohika. Psykholohiia. 2010. Vyp. 3. S. 83–86.
  12. Rudnytskykh O. Kouchynh yak interaktyvna tekhnolohiia v osviti. Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Serii «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky. 2014. № 2(8). S. 173–176.
  13. Riabovol L., Hrytsenko V., Sokurenko O. Metodychna systema kouchynh-navchannia yurydychnykh dystsyplin u vyshchii shkoli. Science and education. 2018. Issue 2. S. 16–30.
  14. Symodeiko S. Kouchynh yak innovatsiinyi metod navchannia studentiv. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. 2011. Vyp. 20. S. 131–133.
  15. Stepykina T. Metod kouchynhu v systemi shkilnoi osvity. Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. № 22 (257). Ch. IV. 2012. S. 84–91.
  16. Surmiak Yu., Kudryk L. Pedahohichni kouchynh u pidhotovtsi studentiv-psykholohiv. Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnykh sprav. 2016. № 1. S. 187–198.
  17. Khomenko-Semenova L. Kouchynh yak efektyvna tekhnolohiia formuvannia uspishnogo studenta. Visnyk Natsionalnogo aviatsiinoho universytetu. Serii: Pedahohika. Psykholohiia. Zb. nauk. pr. K.: Vyd-vo «NAU-druk». 2015. Vyp. 7. S. 137–141.
  18. Chernova T. Formuvannia kouchynhovoї kompetentnosti maibutnykh pedahohiv profesiinoho navchannia u VNZ. Chetvertyi ukrainskyi pedahohichnyi konhres: zb. nauk. prats. Lviv: Spolom, 2014. C. 166–172.
  19. Shevchuk S., Shevchuk O. Kouchynh yak metod navchannia studentiv u konteksti reformuvannia vyshchoi osvity Ukrainy. Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnogo universytetu imeni Petra Mohyly kompleksu «Kyievo-Mohylianska akademiia». Serii: Pedahohika. 2016. T. 269. Vyp. 257. S. 62–65.
  20. Dilts R. Od przewodnika do inspiratora, czyli coaching przez duże «C». Warszawa : PINLP, 2006. 444 s.

Authors

Faryna Alena,
*Candidate of Historical Sciences,
Head of the Department of Social Sciences,
Lutsk Pedagogical
College, Lutsk, Ukraine*

Kovalchuk Iryna,
*Ph.D. in Philosophy,
Associate Professor,
Head of Educational-Methodical Cabinet,
Lutsk Pedagogical College,
Lutsk, Ukraine*

Yerko Halyna,
*Teacher of Social Disciplines,
Lutsk Pedagogical College,
Lutsk, Ukraine*

Kazmirchuk Oleg,
*Teacher of Social Disciplines,
Head of the Department "Initial studies",
Lutsk Pedagogical College,
Lutsk, Ukraine*

Halan Olga,
*Teacher of Social Disciplines,
Lutsk Pedagogical College,
Lutsk, Ukraine*

Kurchaba Oleksandr,
*Teacher of Social Disciplines,
Lutsk Pedagogical College,
Lutsk, Ukraine*

E-mail: alyona.garbaruk2015@gmail.com

Abstracts

FARYNA A., KOWALCZUK I., JERKO G., KAZMIRCZUK O., GALAN O., KURCZABA O. **Coaching pedagogiczny jako środek intensyfikacji edukacyjnego procesu na Ukrainie.** *Artykuł śledzi przebieg i odkrywa czynniki związane z wprowadzeniem coachingowej technologii do edukacyjnego środowiska Ukrainy w XXI wieku. Przedstawiono zasady pedagogicznego coachingu, cechy pracy z uczniami, rolę coachingowej technologii w formalnej edukacji Ukrainy.*

Słowa kluczowe: *coaching, intensyfikacja edukacyjnego procesu, szkolenie zorientowane na osobę, formalna wyższa edukacja na Ukrainie.*

ФАРИНА А., КОВАЛЬЧУК І., ЄРКО Г., КАЗМІРЧУК О., ГАЛАН О., КУРЧАБА О. **Педагогічний коучинг як засіб інтенсифікації освітнього процесу в Україні.** *У статті прослідковано хід та з'ясовано чинники входження коучинг-технології в освітнє середовище України у XXI ст. Окреслено принципи педагогічного коучингу, особливості роботи зі студентами, роль коучинг-технології у формальній освіті України.*

Ключові слова: *коучинг, інтенсифікація освітнього процесу, особистісно орієнтоване навчання, формальна вища освіта в Україні.*

ФАРИНА А., КОВАЛЬЧУК І., ЄРКО Г., КАЗМІРЧУК О., ГАЛАН О., КУРЧАБА А. **Педагогический коучинг как способ интенсификации образовательного процесса в Украине.** *В статье прослежен ход и выяснены факторы вхождения коучинг-технологии в образовательную среду Украины в XXI в. Определены принципы педагогического коучинга, особенности работы со студентами, роль коучинг-технологии в формальном образовании Украины.*

Ключевые слова: *коучинг, интенсификация образовательного процесса, личностно ориентированное обучение, формальное высшее образование в Украине.*

FARYNA A., KOVALCHUK I., YERKO H., KAZMIRCHUK O., HALAN O., KURCHABA O. **Pedagogical coaching as means of intensification of educational process in Ukraine.** *In the article the conditions of acquiring of coaching function of pedagogical instrument are considered. The aspects of this problem, which are already being studied by Ukrainian educators - both practitioners and theorists, are outlined. The factors of the entry of coaching technology's entering in Ukrainian*

educational process in XXI century are found out in the article. Conditions and nature of cooperation of the student with the coach-teacher are highlighted. Their duties and opportunities in such work are revealed. The principles of pedagogical coaching, the peculiarities of methods of work with the students, the role of coaching-technology in the formal education in Ukraine are described here.

Keywords: *coaching, intensification of the educational process, personally orientated studying, formal higher education in Ukraine.*